

Toote nõutele vastavuse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Toote nõutele vastavuse seaduse muutmise eelnõu koostati selleks, et viia seadus kooskõlla Euroopa Liidu õigusega ja ajakohastada akrediteerimistasud.

1.1.1. Euroopa Liidu õigusega kooskõla tagamine

Euroopa Liidu üldine tooteohutuse määrus¹ jõustus 2. juunil 2023. aastal. See määrus (edaspidi *üldine tooteohutuse määrus*) asendab alates 2024. aasta 13. detsembrist üldise tooteohutuse direktiivi² ja toitu imiteeriva toote direktiivi³. Nimetatud direktiivid on Eesti õigusesse üle võetud toote nõutele vastavuse seadusega⁴. Direktiivide nõuded asenduvad otsekohalduva määruse nõuetega, mistõttu tuleb toote nõutele vastavuse seadusest jätta välja sätted, mis dubleerivad üldise tooteohutuse määruse sätteid. Euroopa Liidu määruse vahetu õigusmõjuga sätteid ei ole vaja korrata riigisisises õiguses (n-ö paralleelne õigusloome) ning Euroopa Kohtu praktika kohaselt on see üldjuhul ka keelatud.⁵ Toote nõutele vastavuse seaduse terviklikkuse ja järjepidevuse huvides asendatakse dubleerivad sätted viidetega üldise tooteohutuse määrusele.

Üldine tooteohutuse määrus ajakohastab Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) tooteohutuse õigusraamistikku ja käsitleb muu hulgas ka digitaliseerimisest tingitud tooteohutuse tagamise uusi ülesandeid, näiteks tuleb edaspidi tõsisemalt tegeleda toodete küberturvalisuse ning veebimüügi spetsiifikaga seotud ohtudega. Üldine tooteohutuse määrus nõuab, et kõik ELi turgudel olevad tarbekaubad oleksid ohutud, ning kehtestab ettevõtetele kohustusi selle tagamiseks. See kehtib tavatarbijatele suunatud tööstustoodetele (inglise keeles *non-food products*) ja kõigile müügikanalitele. Üldine tooteohutuse määrus tagab nn turvavõrgu toodetega seotud selliste riskide jaoks, mida ei reguleerita teiste spetsiifilisemate ELi õigusaktidega.

1.1.2. Akrediteerimistasusid käsitlevate sätete ajakohastamine

Akrediteerimistaotluse läbivaatamise ja tunnitasu aluseid ajakohastatakse, et tagada kõikide akrediteerimistegevuste õiglane ja läbipaistev tasustamine. Edaspidi tuleb maksta igat liiki taotluse esitamisel läbivaatamise tasu töö mahu põhjal ning akrediteerimise tunnitasu hulka

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus [\(EL\) 2023/988](#), milles käsitletakse üldist tooteohutust ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1025/2012 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2020/1828 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/95/EÜ ja nõukogu direktiiv 87/357/EMÜ (ELT L 135, 23.05.2023, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/95/EÜ üldise tooteohutuse kohta (EÜT L 11, 15.1.2002, lk 4).

³ Nõukogu 25. juuni 1987. aasta direktiiv 87/357/EMÜ tervist või turvalisust ohustavaid eksitava välimusega tooteid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 192, 11.7.1987, lk 49).

⁴ [RT I, 03.02.2023, 11](#)

⁵ EKo 10.10.1973, 34/73 – Variola, p 9 jj; J. Laffranque. Euroopa Liidu õigussüsteem ja Eesti õiguse koht selles. Tallinn: Juura 2006, lk 271; A. Laurand. PSTS. § 2. – U. Lõhmus (peatoim.). Eesti Vabariigi põhiseaduse kommentaarid. Eesti Teaduste Akadeemia Riigiõiguse Sihtkapital. 2023, [lõik 128](#).

arvatakse lisaks peaassessori tegevusele ka hindamisotsuse ja tehnilise ülevaatusse tegija töö, mis samuti on seotud hindamisega.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja üldise tooteohutuse määrusega seotud muudatused on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtluse osakonna toote ohutuse ja tarbijakaitse nõunik Risto Jõgi (risto.jogi@mkm.ee, tel 5885 1209) ning akrediteerimisega seotud muudatused sama osakonna metroloogia ja vastavushindamise nõunik Triinu Sillamaa (triinu.sillamaa@mkm.ee, tel 625 6391). Keeleliselt kontrollis eelnõu ja seletuskirja Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse keeleteimetaja Aili Sandre (aili.sandre@just.ee).

1.3. Märkused

Eelnõukohase seadusega muudetakse toote nõuetele vastavuse seaduse redaktsiooni RT I, 03.02.2023, 11.

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu väljatöötamisele ei eelnenud väljatöötamiskavatsust, sest eelnõu käsitleb ELi õiguse rakendamist. Eelnõuga ei kaasne olulist õiguslikku muudatust ega muud märkimisväärset mõju, kuna muudatuste aluseks olev üldine tooteohutuse määrus kehtiks otsekohaldavuse tõttu ka ilma nende muudatusteta. Kõnealuselt ELi määrusest tingitud muudatusi arutati huvigruppidega 2021. aastal Eesti seisukohtade kujundamisel. Vabariigi Valitsus kiitis Eesti seisukohad heaks 18.11.2021.⁶

Akrediteerimistasudega seotud muudatustega ei kaasne olulist õiguslikku muudatust ega muud märkimisväärset mõju.

Eelnõukohase seadusega muudetakse toote nõuetele vastavuse seaduse normitehnilist märkust. Välja jäetakse viited tühistamisele minevatele direktiividele ning lisatakse viide ühele uuele direktiivile.

Eelnõu seadusena jõustumisel muudetakse ka 26.08.2010 Vabariigi Valitsuse määrust nr 122 „Toote turule laskmise kitsendustest Euroopa Komisjoni teavitamise kord“⁷ ning volitusnormi kehtetuks tunnistamisega muutub kehtetuks majandus- ja kommunikatsiooniministri 16.09.2010 määrus nr 65 „Tulemasina ohutusnõuded ja nõuetele vastavuse tõendamise“ (RT I 2010, 66, 498)⁸.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik poolthälte enamus põhiseaduse § 73 kohaselt.

⁶ <https://www.valitsus.ee/uudised/valitsuse-1811-istungi-kommenteeritud-paevakord>. Seisukohad leitavad siit - <https://eelvoud.valitsus.ee/main/mount/docList/bf9988c4-5163-494f-b9a6-99169e2c5d85?activity=3#EDROoAmb>.

⁷ RT I, 10.04.2019, 15.

⁸ RT I 2010, 66, 498.

2. Seaduse eesmärk

Eelnõu koostati selleks, et viia Eesti õigusaktid kooskõlla üldise tooteohutuse määrusega, jättes toote nõuetele vastavuse seadusest välja sätted, mis dubleerivad viidatud ELi määrust, ning tagada akrediteerimistegevuste õiglane ja läbipaistev tasustamine.

2.1. Üldise tooteohutuse määruse ülevaade⁹

Üldine tooteohutuse määrus on ELi tooteohutuse õigusraamistiku uus oluline vahend, millega asendatakse üldine tooteohutuse direktiiv ja toitu imiteeriva toote direktiiv. Sellega ajakohastatakse ELi üldist tooteohutuse õigusraamistik ja vastatakse uutele probleemidele, mida majanduse digitaliseerimine on kaasa toonud.

Üldise tooteohutuse määrusega nõutakse, et kõik ELi turgudel olevad tarbekaubad on ohutud, ning kehtestatakse ettevõtjatele konkreetsed kohustused selle tagamiseks. Määrust kohaldatakse toiduks mittekasutatavatele toodetele ja kõigile müügikanalitele. Üldise tooteohutuse määrusega on ette nähtud turvavõrk selliste riskide jaoks, mida ei reguleerita muude ELi õigusaktidega.

Eesmärgid:

- tagada kõigi toodete, sealhulgas uue tehnoloogiaga seotud toodete ohutus;
- lahendada internetimüügi kasvust ja eelkõige internetipõhiste kauplemiskohtade kaudu tekkivaid probleeme;
- tagada nõuete parem jõustamine ning tõhusam ja ühtlasem turujärelevalve;
- parandada tarbijate käes olevate ohtlike toodete tagasinõudmise tõhusust.

Mis on uut?

- Konkreetsed tooteohutusega seotud kohustused nii ettevõtjatele kui ka internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujatele.
- Tugevdatud toodete jälgitavuse nõuded.
- Loetelu aspektidest, mida tuleb arvesse võtta toodete ohutuse hindamisel, sealhulgas uue tehnoloogia puhul.
- Ettevõtjad teatavad õnnetusjuhtumitest ametiasutustele.
- Tugevdatud turujärelevalve eeskirjad.
- Tooteohutusega seotud toodete tagasinõudmise käsitlemise erieeskirjad, sealhulgas kohustusliku tagasinõudmise teate vorm, ja tarbijate õigus õiguskaitsevahenditele.

2.2. Akrediteerimistasude ajakohastamine

Kehtiva õiguse alusel vaadatakse osa akrediteerimistaotlusi läbi tasu eest, osa mitte. Samal ajal kasutab Eesti Akrediteerimiskeskus (edaspidi EAK) tööjõudu, seega ka aega ja raha kõikide taotluste läbivaatamiseks. Tasustamata on uushindamise ja juba akrediteeritud ulatuses tehtavate muudatuste taotlused. Lisaks on hindamise tunnitasu seotud ainult peaassessori tööga ja tasustamata on otsuse tegija töö, mille eest tasutakse kõikide klientide makstavast aastatasust. Samas on otsuse tegemine otseselt seotud hindamisega ja see tuleks arvata iga kliendiga seotud tasude sisse. Eelnõukohase seadusega lahendatakse mõlemad eelnimetatud küsimused. Muudatused tagavad akrediteerimistasude parema läbipaistvuse ja õiglasema määramise.

⁹ https://commission.europa.eu/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/product-safety/general-product-safety-regulation_en?prefLang=et&etrans=et.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

3.1. Toote nõuetele vastavuse seaduse (edaspidi TNVS) muutmine

3.1.1. Toote mõiste (TNVSi § 3)

Eelnõu § 1 punktidega 1 ja 2 täiendatakse TNVSi § 3 lõiget 1 (toode) ning tunnistatakse kehtetuks lõige 2 (harmoneerimata toode), lõige 3 (antiikese) ja lõige 4 (remonti või taastamist vajav toode). Muudatused loovad õigusselguse, tekitamata sisulisi muutusi, sest üldise tooteohutuse direktiiviga seotud toote mõisted asendatakse üldise tooteohutuse määruuses sätestatud mõistetega.

Muudatustega ühendatakse TNVSi § 3 lõiked 1 ja 2, millest esimene ütleb, mis on harmoneeritud toode, ja teine seda, mis on harmoneerimata toode. Kuna mõlemad mõisted on edaspidi sisustatud otsekohalduvate ELi määrustega, tuuakse mõisted ühte lõiku ning nende sisustamisel tehakse viide asjakohastele ELi määrustele.

Teiseks tunnistatakse kehtetuks TNVSi § 3 lõiked 3 ja 4. Lõige 3 ütleb, et toote nõuded ei kohaldu antiikesemetele, ning lõige 4, et teatud juhtudel ehk olukorras, kus tarbijale on sellest varem teatatud, ei kohaldu toote nõuded remonti ega taastamist vajavale tootele. Sama asja ütlevad ka üldise tooteohutuse määruuse artikli 2 lõike 2 punkt i (antiikesemed) ja artikli 2 lõige 3 (parandamist või taastamist vajavad tooted).

3.1.2. Mõisted (TNVSi § 4)

Eelnõu § 1 punktiga 3 lisatakse TNVSi § 4 lõikesse 2 viide üldise tooteohutuse määruusele.

Täiendus on vajalik, sest eelnõu kasutab ettevõtjate üldiste kohustuste sätestamisel (TNVSi 2. peatüki 2. jagu) üldise tooteohutuse määruuse mõisteid, nagu *ettevõtja* ning *internetipõhise kauplemiskoha pakkuja*.

Üldise tooteohutuse määruuse artikli 3 punkti 13 kohaselt on ettevõtja tootja, volitatud esindaja, importija, levitaja, tellimuste täitmise teenuse osutaja või mõni muu füüsiline või juriidiline isik, kes peab kooskõlas selle määruusega täitma kohustusi, mis on seotud toodete tootmise ja nende turul kättesaadavaks tegemisega.

Üldise tooteohutuse määruuse artikli 3 punkti 14 kohaselt on internetipõhise kauplemiskoha pakkuja vahendusteenuse osutaja, kes kasutab veebiliidest, mis võimaldab tarbijatel sõlmida kauplejatega kauglepinguid toodete müügiks.

3.1.3. Volitusnorm üldise tooteohutuse direktiivi kohaste Euroopa Komisjoni otsuste rakendamiseks (TNVSi § 5 lg 7)

Eelnõu § 1 punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks TNVSi § 5 lõige 7, mis sätestab volitusnormi, mis võimaldab valdkonna eest vastutaval ministril kehtestada määruusega tootele lisanõudeid olukorras, kus Euroopa Komisjon on juba üldise tooteohutuse direktiivi alusel vastu võtnud täpsustavaid otsuseid.

Muudatus loob õigusselguse, toomata kaasa sisulisi muutusi, sest edaspidi on Euroopa Komisjoni sellekohased otsused üldise tooteohutuse määruuse alusel otsekohalduvad ja seega ei nõua eraldi riigisisest ülevõtmist.

Üldise tooteohutuse määruse artikli 28 kohaselt võib Euroopa Komisjon, kui ta saab teada tootest või mõnest tootekategooriast või -rühmast, mis kätkeb tõsist riski tarbijate tervisele ja kaitstusele, omal algatusel või liikmesriikide taotlusel võtta rakendusaktidega asjakohaseid meetmeid, mis on kohandatud olukorra tõsidusele ja kiireloomulisusele, kui:

- 1) riskiga ei saa tegeleda toote, tootekategooria või -rühma ohutuse probleemi olemuse tõttu sellele tootele kohaldatavas liidu eriomases õigusvaldkonnas ette nähtud mõnes muus menetluses viisil, mis vastab juhtumi tõsidusele ja kiireloomulisusele;
- 2) riski saab tulemuslikult kõrvaldada ainult liidu tasandil kohaldatavate asjakohaste meetmetega, et tagada tarbijate tervise ja kaitstuse järjekindel ja kõrge tase ning siseturu nõuetekohane toimimine.

Nende vahendite hulgas võivad olla meetmed, millega keelatakse, peatatakse või piiratakse selliste toodete turule laskmine või turul kättesaadavaks tegemine või sätestatakse nende vastavushindamise või turustamise eritingimused, et tagada tarbijate kaitstuse kõrge tase.

TNVS-i § 5 lõike 7 alusel on majandus- ja kommunikatsiooniminister 2010. aastal kehtestanud määruse „Tulemasina ohutusnõuded ja nõuetele vastavuse tõendamine“¹⁰. Selle määruse aluseks on Euroopa Komisjoni 2007. a otsus, mille kehtivust on aja jooksul pikendatud mitu korda, kuid mis kaotas siiski kehtivuse 2017. a, sest ELi vastavasisulise standardi jõustumisega kadus vajadus sellise otsuse järele.¹¹ TNVS-i volituspõhise väljajätmisel muutub samal ajal ka kehtetuks viidatud riigisisene määrus.

3.1.4. Ohutuse eeldamine ja hindamine (TNVS-i §-d 6–8)

Eelnõu § 1 punktidega 2 ja 4 muudetakse TNVS-i § 6 lõiget 3 (ohutuse eeldamine) ning tunnistatakse kehtetuks §-d 7 ja 8 (ohutuse kindlaksmääramine ja eksitava välimusega ohtlik toode). Muudatused loovad õigusselguse, toomata kaasa sisulisi muutusi, sest muudatustega asendatakse harmoneerimata toodete ohutuse hindamise eeldused üldise tooteohutuse määruse nõuetega.

TNVS-i § 6 lõikesse 3 lisatakse viide üldise tooteohutuse määruse artiklitele 6–8, mis reguleerivad edaspidi toote ohutuse hindamise kriteeriume ning ohutuse eeldamise tingimusi.

Üldjoontes tuleb ohutust eeldada olukorras, kus toode vastab mõnele ELi õigusaktile, Euroopa standardile või Euroopa standardi puudumise korral riigisisestele tervisekaitse- või ohutusnõuetele (üldise tooteohutuse määruse artikkel 7). Kui selliseid standardeid ega riiklikke nõudeid ei ole, tuleb ohutuse hindamisel arvestada toote omadusi, sh (eksitavat)välimust, disainilahendust, koostist, pakendit, küberturvalisuse omadusi ning kokkupanekujuhendit ning asjakohastel juhtudel paigaldus-, kasutus- ja hooldusjuhendit (üldise tooteohutuse määruse artikkel 6). Hinnata tuleb ka toote esitlusviisi, märgistust, hoiatusi ja juhiseid toote ohutuks kasutamiseks ning toodet kasutavate tarbijate kategooriaid, hinnates eelkõige riske haavatavatele tarbijatele, nagu lapsed, eakad ja puudega inimesed. Euroopa standardite või riiklike nõuete puudumise korral tuleb ohutuse hindamisel võimaluse korral lähtuda ka muudest kui Euroopa standarditest, näiteks rahvusvahelistest või riiklikest standarditest või Euroopa Komisjoni sellekohastest soovistest või suunistest. Samuti võib lähtuda ka rahvusvahelistest lepingutest, vabatahtlikest sertifitseerimissüsteemidest, tunnustatud teadusasutuste ja ekspertide arvamustest, tööstusharu hea tava reeglitest, tarbija põhjendatud ootustest ohutuse suhtes (üldise tooteohutuse määruse artikkel 8).

¹⁰ Vt viide 8.

¹¹ Euroopa Komisjoni otsus nr 2007/231/EC. Vt lähemalt Euroopa Komisjoni mõjuanalüüs (Brussels, 30.6.2021 – SWD(2021) 168 final), lisa 5, lk 40–41.

3.1.5. Toote kontaktpunkt (TNVSi § 10)

Eelnõu § 1 punktidega 5 ja 6 täiendatakse TNVSi § 10 lõikeid 1 ja 2 viitega üldise tooteohutuse määrusele. Muudatused loovad õigusselguse, toomata kaasa sisulisi muutusi, sest kohustus anda ettevõtjatele teavet kehtivate nõuete kohta tuleb otse üldise tooteohutuse määrusest (artikli 17 lõige 2). Eestis on toote kontaktpunktiks määratud TNVSi § 10 lõike 2 kohaselt Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

Toodete kontaktpunkt annab ettevõtjatele infot toodetele kehtestatud tehniliste normide ja vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta. Toodete kontaktpunktid vastavad päringutele 15 tööpäeva jooksul ning tasuta. Eesti toodete kontaktpunktiga saab ühendust võtta vabas vormis eesti ja inglise keeles e-posti aadressil pcp@ttja.ee.¹²

3.1.6. Ettevõtjate ja internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujate üldised kohustused (TNVSi §-d 11–13)

Eelnõu § 1 punktidega 2 ja 9 tunnistatakse kehtetuks TNVSi §-s 11 toodud tootja kohustused, §-s 12 toodud levitaja kohustused ja §-s 13 toodud turujärelevalveasutuste teavitamise kohustused, sest need kohustused kattuvad üldise tooteohutuse määruse samasisuliste otsekohalduvate sätetega. Selle asemel tehakse TNVSi § 11 lõikes 1 viide asjakohastele üldise tooteohutuse määruse sätetele (üldise tooteohutuse määruse III ja IV peatükk). Nende muudatuste alusel täpsustatakse ka **punktidega 7 ja 8** seaduse 2. peatüki 2. jao ning § 11 pealkirja, et need vastaksid sisule.

Üldise tooteohutuse määruse III peatükk sätestab ettevõtjate üldised kohustused. Eelkõige peavad ettevõtjad tagama, et ELi turule toodud tooted on ohutud ning toodetega on kaasas teave, mis võimaldab teha kindlaks nende päritolu, ja sisaldab kirjeldust, kas ja kuidas on võimalikke riske hinnatud. Võrreldes senisega lisandub ettevõtjatele rida lisakohustusi internetimüügi ja õnnetuste info kogumisega. Näiteks, internetimüügi korral peavad kolmanda riigi tootjad tagama, et probleemide tekkimisel on tarbijatel ja turujärelevalveasutustel ELis asutatud volitatud isik, kelle poole pöörduda ning kes jälgib, et ELi turule suunatud toodetega on kaasas nõuetekohane dokumentatsioon, toote ja tootja teave, juhised ja ohutusteave (artikkel 16)¹³. See nõue on mõeldud eelkõige sellisteks olukordadeks, kus kaupa müüakse tarbijale otse veebi kaudu, st vahel ei ole importööri, edasimüüjat, esindust vms. Samavõrd oluline täiendus on nõue, et internetimüügi kuulutustes oleks selgelt välja toodud sama info, mille tarbija leiab üldjuhul tavapoes – tootja, toote pilt ning tootel olevad hoiatused ja ohutusteave (artikkel 19). Ühtlasi tekib tootjatel kohustus teavitada tema toodetega seotud õnnetustest turujärelevalveasutusi ja ka tarbijaid (artikkel 20). See võimaldab eelduslikult edaspidi probleemidele kiiremini reageerida ja neid ennetada.

¹² <https://www.eesti.ee/et/ettevotlus/piiriuelene-ettevotlus/kaupade-vaba-liikumine-ja-toodete-kontaktpunkt>.

¹³ Üldise tooteohutuse määrus, põhjenduspunkt 21: „Internetis või muude kaugmüügivahendite kaudu müügiks pakutav toode loetakse turul kättesaadavaks tehniks, kui seda pakutakse liidu tarbijatele müügiks. Kooskõlas liidu rahvusvahelise eraõiguse sätetega tuleks analüüsida iga üksikjuhtumit eraldi, et teha kindlaks, kas pakkumine on suunatud liidu tarbijatele. Müügi-pakkumist tuleks pidada liidu tarbijatele suunatuks siis, kui asjaomane ettevõtja suunab oma tegevuse mis tahes viisil liikmesriiki. Juhtumipõhiste analüüside puhul tuleks arvesse võtta asjakohaseid tegureid, näiteks geograafilisi piirkondi, kuhu on võimalik kaupa saata, pakkumises kasutatavaid keeli või tellimiseks pakutavaid keeli, maksevahendeid, liikmesriigi vääringu või mõnes liikmesriigis registreeritud domeeninime kasutamist. Internetimüügi puhul ei piisa pelgalt asjaolust, et ettevõtja või internetipõhise kauplemiskoha pakkuja veebiliides on ligipääsetav selles liikmesriigis, kus on tarbija asu- või elukoht.“

Üldise tooteohutuse määruse IV peatükis reguleeritakse internetipõhiste kauplemiskohtade (*online marketplaces*) tegevust ja sätestatakse nende erikohustused. Leitakse, et internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujatel on tarneahelas tähtis ülesanne, sest need võimaldavad ettevõtjatel jõuda suurema arvu tarbijateni, seega on neil oluline koht ka tooteohutuse süsteemis¹⁴. Näiteks, internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad peaksid looma nii tarbijatele kui ka liikmesriikide turujärelevalveasutustele ühtse kontaktpunkti, kelle poole probleemi korral pöörduda (artikli 22 lõiked 1 ja 2). See tagab, et müügil olevad ohtlikuks tunnistatud tooted tuvastatakse kiiresti ja kõrvaldatakse müügil (artikli 22 lõige 4). Samavõrd tähtis on internetipõhise kauplemiskoha kohustus tagada, et tema süsteemi müügikuulutustel on minimaalne nõutud müügiinfo ehk info tootja ja toote kohta ning muu vajalik märgistus (hoiatused, ohutusteave; artikli 22 lõige 7). See ei tähenda, et internetipõhiste kauplemiskohtade pakkujad peaksid vastutama selle teabe täielikkuse, õigsuse ja täpsuse kontrollimise eest, toodete jälgitavuse tagamine on siiski asjaomase kaupleja ülesanne¹⁵.

3.1.7. Akrediteerimistaotluse läbivaatamise tasu (TNVSi § 38²)

Eelnõu § 1 punktidega 10–12 muudetakse § 38² lõiget 1 ja tunnistatakse kehtetuks lõige 2.

Praegu ei ole tasustatud selliste akrediteerimistaotluste nagu uushindamise ja juba akrediteeritud valdkonnas akrediteerimisulatus muutmise, sh laiendamise taotluste läbivaatamine. Nimetatud taotluste läbivaatamine on kaetud akrediteerimisasutuse (Eesti Akrediteerimiskeskuse – EAK) teiste vahendite arvelt. See tähendab, et tegelikult tasuvad kõik akrediteeritavad tasustamata taotluste läbivaatamise kulu ühiselt. Akrediteerimine toimub mittetulunduslikel alustel. Tasu määramise põhimõtted kehtestati 2016. aastal ja need kehtivad senini. Praegu on olukord, kus osa akrediteerimistaotluste läbivaatamise eest tuleb tasuda ja osade eest mitte. Kuid kõigi taotluste läbivaatamine tähendab akrediteerimisasutusele aja- ja rahalist kulu, mistõttu on põhjendatud kehtestada kõigi akrediteerimistaotluste läbivaatamise eest tasu. See aitab vähendada ka läbimõtlemita taotluste esitamise arvu või juba esitatud taotluste korduvat muutmist pärast esialgse taotluse esitamist.

TNVSi § 38² lõike 1 punkti 1 muudetakse ja sätestatakse akrediteerimise taotluse läbivaatamise tasuks 300 eurot. Kehtiva lõike 1 alusel on EAK-l võimalik võtta tasu vaid esmase akrediteerimise taotluse läbivaatamise eest, kuna TNVSi § 38² lõike 1 punktis 1 on nimetatud esmane akrediteerimistaotlus ja jäetud hõlmatamata uushindamise taotlus. Nii esmase kui ka uushindamise akrediteeringu algatamiseks tuleb esitada akrediteerimistaotlus. Uushindamise taotluse läbivaatamine nõuab ligikaudu samas mahus tööd, kui nõuab esmase akrediteerimise taotluse läbivaatamine. Seetõttu on asjakohane rakendada esmahindamise taotlusega samas suurusjärgus tasu ka uushindamise taotluste läbivaatamisele, st 300 eurot. Aastas esitatakse EAK-le keskmiselt 40 uushindamise taotlust. Taotluse tasu moodustab kogu uushindamise tegevuse hinnast ca 7%.

TNVSi § 38² lõikesse 1 lisatakse punkt 2¹ ja tunnistatakse kehtetuks lõige 2, et lisada tasustatud tööde hulka ka juba akrediteeritud akrediteerimisulatuses tehtavate muudatuste, sh ulatuse laienduste, taotluste läbivaatamine. Akrediteerimisulatus on spetsiifiline vastavushindamisülesanne, milleks akrediteeringut taotletakse või akrediteering on antud. Kehtiva TNVSi § 38² lõike 2 alusel ei võta EAK tasu selliste akrediteerimistaotluste eest, millega klient soovib teha laiendusi juba akrediteeritud vastavushindamisülesande, st vastavushindamiskeemi või katsevaldkonna piires. Sellised muudatused võivad olla näiteks uute meetodikate lisamine valdkonda, valdkonna laiendamine uutele alamvaldkondadele,

¹⁴ Üldise tooteohutuse määrus, põhjenduspunkt 45.

¹⁵ Üldise tooteohutuse määrus, põhjenduspunkt 58.

vastavushindamisskeemide laiendamine uutele sektorgruppidele, tegevusalade objektidele, kategooriatele. Samuti ei ole TNVSi § 38² lõikes 1 nimetatud muid akrediteerimisulatus muutmise taotluste läbivaatamist. Akrediteerimisulatus muutmise võivad tuua kaasa näiteks muudatused normdokumendi, meetodi, standardi, tööjuhendi, protseduuri, skeemi versioonides; tegevuskohtades; hinnatavates seadmetes. Samuti tuleks käsitada ulatus muutmisena akrediteerimisulatus kitsendamist, kui juba akrediteeritud ulatuses soovitakse millestki loobuda. Kõikide eelnimetatud taotluste läbivaatamine nõuab EAK-lt aega, raha ja töötajaid. Akrediteerimisulatus laiendamisel tuleb EAK teha taotluse läbivaatamisel hindamiseks vajalike ressursside hindamine kuna sel juhul järgneb taotleja täiendav hindamine. Muude akrediteerimisulatus muudatuste taotluse läbivaatamisel ei ole vaja hindamiseks vajalike ressursside hindamist teha, sest üldjuhul ei järgne reaalselt hindamist ja tehakse vaid muudatused dokumentides. Seetõttu on juba akrediteeritud akrediteerimisulatus laiendamise taotluse läbivaatamine 200 eurot ja muude muudatuste taotluse läbivaatamine 100 eurot. Aastas esitatakse juba akrediteeritud akrediteerimisulatuses laiendamise taotlusi ligikaudu 50 ja muutmise (sh kitsendamise) taotlusi ligikaudu 60.

3.1.8. Akrediteerimise ja erialase pädevuse hindamise tunnitasa (TNVSi § 38³)

Eelnõu § 1 punktiga 13 muudetakse § 38³ lõike 1 teist lauset, sätestades, et akrediteerimise tunnitasa sisaldub akrediteerimise tasus. Sisulist muutust ei järgne ja sõnastuse täpsustamisega on tagatud parem selgus, millised tasud on akrediteerimistasu sisse arvatud. Muudatus on seotud eelnõu järgmise punktiga tehtava muudatusega.

Eelnõu § 1 punktidega 14 ja 15 muudetakse § 38³ lõike 3 esimest ja teist lauset selliselt, et praegune peaassessori tunnitasa laieneks ka erialase pädevuse hindamise ja akrediteerimise otsuse tegemisele. Akrediteerimisel ja erialase pädevuse hindamisel osaleb akrediteerimis- või hindamisprotsessis lisaks hindamise eest vastutavale hindajale ehk peaassessorile ka teisi EAK töötajaid (näiteks akrediteerimis- või hindamisotsuse tegija, vajaduse korral tehnilise ülevaatuse tegija). Praegu arveldab EAK kliendiga üksnes peaassessori pädevusega isikute hindamisele kulutatud aja eest. Samuti on tehnilist ülevaatus teinud peamiselt peaassessor ja see aeg on samuti tunnitasa sisse arvatud. Akrediteerimisotsuse tegemine sisaldab esma-, uus- ja laiendushindamiste korral ka tehnilist ülevaatus ning kõikide otsuste kooskõlastamist akrediteerimisjuhi poolt. Seega on konkreetsele hindamisprotsessile kaasatud paljudel juhtudel rohkem EAK töötajaid kui vaid peaassessor. Ka nende isikute tehtava hindamise kulu oleks õiglane arveldada konkreetse hindamises hinnatava kliendiga. TNVSi § 38³ ei sisalda praegu selgeid reegleid, kuidas ja mis alustel nimetatud isikutega peaks arveldama. Seetõttu täpsustatakse lõiget 3, täiendades hindamises osalevate nende EAK töötajate ringi, kelle tööd arvestatakse samuti akrediteerimise tunnitasa alusel § 38³ lõike 3 kohaselt. See muudab akrediteerimistasu määramise läbipaistvamaks ja tasu suurus klientidele ei muutu.

3.1.9. Turujärelevalve korraldamine (TNVSi § 49)

Eelnõu § 1 punktidega 2 ja 16 muudetakse TNVSi § 49 lõiget 1 ning jäetakse välja lõiked 2 ja 3, mis näevad ette erisuse ELi harmoneeritud ja harmoneerimata toodete järelevalves.

Üldise tooteohutuse määruse artikli 23 kohaselt ühtlustatakse ELis harmoneerimata toodete turujärelevalve korraldus ELi harmoneeritud valdkonna järelevalve korraldusega (nn EL määrus nr 2019/1020), mistõttu edaspidi ei ole sellist vahet järelevalves vaja teha. Ühtlasi loob muudatus õigusselguse, toomata kaasa sisulisi muutusi, sest TNVSi turujärelevalve sätted ei tee juba praegu sisulist vahet harmoneeritud või harmoneerimata toodete valdkonnal.

3.1.10. Toote turule laskmise kitsendustest ning turujärelevalve käigus kogutud teabe teatamise kord (TNVSi § 57)

Eelnõu § 1 punktidega 2 ja 17 muudetakse TNVSi § 57 lõiget 1 ning tunnistatakse kehtetuks lõiked 2 ja 3 (ohtlikest toodetest teavitamine). Muudatuse tõttu muudetakse ka TNVSi § 57 lõike 4 alusel Vabariigi Valitsuse 26.08.2010 kehtestatud määrust nr 122¹⁶. Vastav määruse kavand on lisatud seletuskirjale (vt lisa).

Senised üldise tooteohutuse direktiivi kiirhoiatussüsteemi teavitamiskohustused asenduvad otsekohaldavate üldise tooteohutuse määruse sätetega (artiklid 25 ja 26), mistõttu dubleerivad sätted nii TNVSi kui ka selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määruses asendatakse viidetega üldise tooteohutuse määrusele.

Siiski on üldise tooteohutuse määruse asjakohastes artiklites sätteid, mis ei ole otsekohaldatavad ja nõuavad seega riigisisese õiguse täpsustamist. Näiteks nõuab artikli 25 lõige 2, et iga liikmesriik nimetaks riikliku kontaktpunkti, mis vastutab vähemalt teadete täielikkuse kontrollimise ja nende komisjonile esitamise ning komisjoniga suhtlemise eest, lähtudes artikli 26 lõigetes 1–6 sätestatust. Samuti seavad artikli 26 lõiked 1–3 ja 5–6 kohustusi liikmesriigile, mitte otse turujärelevalveasutustele, mistõttu on endiselt vaja riigisisest korda, mis reguleeriks teavituste esitamist.

Praegu on selline kord kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega nr 122¹⁷, mis muu hulgas nimetab riiklikuks kontaktpunktiks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (§ 2 lõige 1). Selle määruse sätted viiakse vastavusse üldise tooteohutuse määruse artikli 26 lõigetes 1–6 sätestatud nõuetega. Ühtlasi täpsustatakse, et Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet on riiklik kontaktpunkt üldise tooteohutuse määruse artikli 25 lõike 2 kohaselt.

3.1.11. Normitehnilised viited

Eelnõu § 1 punktiga 18 jäetakse TNVSi normitehnilises viites välja viited direktiividele 87/357/EMÜ (eksitava välimusega tooteid käsitlev direktiiv) ja 2001/95/EÜ (üldise tooteohutuse direktiiv), sest üldise tooteohutuse määruse artikli 50 lõige 1 tühistab need alates 13.12.2024. **Punktiga 19** lisatakse viide Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2020/2184 olmevee kvaliteedi kohta (ELT L 435, 23.12.2020, lk 1–62). Direktiiv kehtestab nõuded olmeveega kokkupuutvatele materjalidele ning sisaldab sätteid, mille kohaselt viiakse direktiiv Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2019/1020 turujärelevalve ja toodete vastavuse kohta (ELT L 169, 25.06.2019, lk 1–44) kohaldamisalasse. Seega on direktiiviga reguleeritud tooted käsitletud ühtlasi TNVSi toote mõistega (TNVSi § 3 lõige 1) ja TNVSi üldnõuded rakendatavad juhul, kui veeseadus, mis viidatud direktiivi nõudeid üle võtab, teisiti ei ütle (TNVSi § 2 lõige 2).

3.2. Seaduse jõustumine

Seaduse § 1 punktid 1–9 ja 16–18 jõustuvad 2024. aasta 13. detsembril kooskõlas üldise tooteohutuse määruse artikliga 51.

Muud sätted jõustuvad üldises korras.

¹⁶ Vt viide 7.

¹⁷ Vt viide 7.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus kasutatakse üksnes TNVSi ja üldise tooteohutuse määruse terminoloogiat.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu üks eesmärkidest on viia TNVS kooskõlla üldise tooteohutuse määrusega, kõrvaldades sellest ELi määrust dubleerivad sätted.

6. Seaduse mõjud

Üldise tooteohutuse määruse alusel tehtavad seadusemuudatused korrastavad Eesti õiguskorda ja loovad õiguselguse, mistõttu seadus ise ei too kaasa märkimisväärseid mõjusid. Küll aga kaasneb mõjusid otsekohaldavast üldise tooteohutuse määrusest.

Üldise tooteohutuse määruse mõjusid on hinnatud järgmiselt.¹⁸

Mõju majandusele on oluline. Üldine tooteohutuse määrus mõjutab kohaldamisala tõttu suurt hulka ettevõtjaid (nii tootjaid, importijaid kui ka levitajaid), kuna määrus käsitleb kõiki ELi turule tulevaid tooteid, mille suhtes puuduvad ELi erinõuded, nagu kemikaalide või mänguasjade ohutusnõuded. Positiivsest küljes aitab ELi määrus ettevõtjatel, eriti VKE-l, vähendada ebaausast konkurentsist ja ELi liikmesriikide turujärelevalveasutuste pädevuse erinevast ulatusest tingitud negatiivset mõju. Samuti võivad ettevõtjad selgematest reeglitest, sest ELi määrus ei luba liikmesriikidel kehtestada kõrvalekalduvaid või muid samalaadseid nõudeid. Nõuete rakendamise erinevused liikmesriikides vähenevad, samuti väheneb õiguslik killustatus, mille tulemusena kahanevad ka ELi ettevõtjate kulud hinnanguliselt 59 miljoni euro võrra aastas. Mõne ettevõtja jaoks võivad määruse sätted tähendada siiski lisakulutuste tegemist, sest suurenenud on ettevõtjate kohustused, mis on seotud peamiselt internetimüügi, innovaatiliste toodete müügi, ohtlike toodete tagasinõudmise, õnnetustest teavitamise ja nõuetekohase tehnilise dokumentatsiooni koostamisega. Näiteks peavad ettevõtjad täitma jälgitavuse ja läbipaistvuse tagamiseks lisanõudeid. Ka internetipõhised kauplemiskohad peavad edaspidi tagama, et nad loovad oma sisemehhanismid tooteohutusega seotud uute kohustuste täitmiseks. Lisaks peavad kolmandate riikide ettevõtjad, kes müüvad oma kaupa ELi turul, kehtestama korra, millega tagatakse, et ELis müüdavatele toodetele on määratud vastutav ettevõtja. ELi ettevõtjate kogukulud on esimesel rakendusaastal hinnanguliselt 196,6 miljonit eurot, mis moodustab 0,02% nende käibest.

ELi määruse mõju tarbijatele on positiivne. Tarbijatele on oluline, et ELi turul müüdadavad tooted oleksid neile ohutud. ELi määrus tugevdab tarbijate tervise ja ohutuse kaitset ning edendab nende õigust teabele. Samuti tõhustatakse turujärelevalvet ning tagatakse harmoneeritud ja harmoneerimata toodete suhtes kohaldatavate normide parem vastavus. ELi tarbijad oleksid seega paremini kaitstud toodetest põhjustatud õnnetuste (praegu hinnanguliselt 11,5 miljardit eurot aastas) ja vigastuste eest (praegu hinnanguliselt 6,7 miljardit eurot aastas). Lisaks vähenevad vigastustega seotud tervishoiukulud. Tarbijate jaoks tähendab paremini koordineeritud koostöö harmoneeritud ja harmoneerimata valdkonna turujärelevalveasutuste võrgustike vahel ohtlike või nõuetele mittevastavate toodete osakaalu tõenäolist vähenemist turul. Sama eesmärki teenib uue tehnoloogia abil toodetud toodete täpsem reguleerimine. Hinnanguline tarbijakahju ELis peaks määruse rakendamise esimesel aastal vähenema ligikaudu 1 miljardi euro võrra ja järgmisel kümnendil ligikaudu 5,5 miljardi euro võrra. Seetõttu peaksid uued reeglid suurendama tarbijate usaldust soetatavate toodete ohutuse vastu.

¹⁸ Eesti VV seisukohad – seletuskiri. Vt viide nr 6.

Akrediteerimistasude muudatused on vähese mõjuga EAK-le ja tema klientidele ning on vajalikud hinnastamise läbipaistvuse ja selguse tagamiseks. Taotluse kõikide liikide tasustamine mõjutab enim uushindamist (aastas keskmiselt 40) vajavaid kliente, kelle jaoks tõuseb uushindamise tasu keskmiselt 7% (on 300 eurot). Uushindamine on vajalik viis aastat pärast esmast hindamist ja edaspidi iga viie aasta järel. Akrediteerimisulatus muutetakse kliendi vajadustest lähtudes ja selliseid taotlusi on aastas keskmiselt 110. Muutmistaotluste arv võib väheneda, kuna kliendid võivad kaaluda selliste taotluste esitamise otstarbekust, näiteks koguda mitu muudatust pikema aja peale kokku. Samuti on EAK täheldanud, et mõned kliendid esitavad muutmistaotlusi läbimõtlemata, kuna see teenus on tasuta. Kokku mõjutab see muudatus u 160 klienti aastas. Akrediteerimise hindamise otsusele kulub üldjuhul 1–2 tundi, keerulisemate hindamiste korral rohkem. Akrediteerimise tunnitasu on 2024. aastal 55 eurot. Hindamise kogutasu on üldjuhul 2000–3000 eurot, keerulisemate hindamiste korral rohkem. Seetõttu ei ole akrediteerimise tunnitasu muudatus EAK klientidele märkimisväärse mõjuga. Akrediteerimine on samas mittetulunduslik tegevus ja hinnastamise aluste ülevaatamine ei muuda tegevust kasumlikumaks, vaid parandab teenuse tasustamise läbipaistvust. Kui ei muudetaks hinnastamise aluseid seaduse tasandil, tuleks ka edaspidi katta mittetasustatud akrediteerimistaotluste läbivaatamine ja hindamisotsuste tegemine akrediteerimise aastatasudest, mille määrasid vajaduse põhjal ajakohastatakse. Seega EAK eelarvet see muudatus otseselt ei suurenda. Lisaks ei ole tasude aluste muutmata jätmine õiglane kõikide nende klientide jaoks, kes peavad taotluse läbivaatamise tasu maksma.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Üldise tooteohutuse määrusega seotud seadusemuudatused korrastavad Eesti õiguskorda ning loovad õigus selguse, mistõttu seadus ise ei too kaasa märkimisväärseid kulusid ega tulusid riigile ega kohalikele omavalitsustele. Küll aga kaasneb mõjusid otsekohalduvast üldise tooteohutuse määrusest.

Üldise tooteohutuse määruse mõjusid on hinnatud järgmiselt.¹⁹

Üldise tooteohutuse ehk harmoneerimata tarbijatoodete üle teeb turujärelevalvet Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ning terviseohutude järelevalvet Terviseamet. Eeldatavasti suureneb Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti koormus, mis võib olla tingitud muuhulgas kiirhoiatussüsteemis parandusmeetmetest lühema aja jooksul teavitamisest.

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet võib vajada lisavahendeid, et tulla toime uute nõuete järelevalvega. Näiteks uuest tehnoloogiast tulenevate riskidega (nt ohutust mõjutavad küberturvalisuse riskid või tehisintellekti rakendamisega seotud riskid) tegelemine suurendab eeldatavasti ELi liikmesriikides vajadust spetsialistide ja ekspertide järele, et kontrollida uute tehnoloogiatega seotud toodete ohutust.

Akrediteerimistasude muudatustega suureneb EAK eelarve tasustavate taotluste lisamisega hinnanguliselt 20 000 eurot aastas ja tunnitasu muutmisega hindamistasud samas mahus. Samas ei ole muudatusel kogu EAK eelarvele märkimisväärset mõju. Peamine mõju on tasude õiglasem ja läbipaistvam määramine. Vähesel määral mõjutavad muudatused aastatasude tõstmise vajadust, millest saadud tasudest kaetakse siin käsitletud tegevused.

¹⁹ Eesti VV seisukohad – seletuskiri. Vt viide nr 6.

8. Rakendusaktid

Seaduse rakendamine ei nõua eraldi rakendusakte. Küll aga tuleb muudatuste põhjal ajakohastada TNVSi § 57 lõikega 4 seotud Vabariigi Valitsuse 26.08.2010 määrust nr 122, mis sätestab toote turule laskmise kitsendustest Euroopa Komisjoni teavitamise korra ja nendest teavitava turujärelevalveasutuse²⁰. Asjakohased muudatused esitatakse määruse kavandis, mis on seletuskirja lisas.

9. Seaduse jõustumine

Seaduse jõustumisajaks on planeeritud üldise tooteohutuse määruse rakendumise kuupäev ehk 2024. aasta 13. detsember. Akrediteerimisega seotud sätted jõustuvad üldises korras.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Kliimaministeeriumile ning Justiitsministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalve Ametile, Terviseametile, Keskkonnaametile, Transpordiametile, Põllumajandus- ja Toiduametile, SA-le Eesti Akrediteerimiskeskus, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Suurettevõtjate Assotsiatsioonile.

Üldise tooteohutuse määruse nõudeid arutati huvirühmadega 2021. aastal Eesti seisukohtade kujundamisel.²¹ Selles protsessis pöördus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium arvamuse saamiseks Justiitsministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Maaeluministeeriumi, Rahandusministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi poole. Lisaks paluti ettepanekuid järgmistelt huvigruppidele: Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kaupmeeste Liit, Eesti E-kaubanduse Liit, Eesti Keemiatööstuse Liit, Eesti Toiduainetööstuse Liit, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet. Arvamuse andsid Justiitsministeerium, Keskkonnaministeerium, Maaeluministeerium, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti E-kaubanduse Liit, Eesti Kaupmeeste Liit, Eesti Keemiatööstuse Liit, Eesti Toiduainetööstuse Liit ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

Algatab Vabariigi Valitsus „.....“.....2024. a

(allkirjastatud digitaalselt)

²⁰ Vt viide 7.

²¹ Vt viide 6.

VABARIIGI VALITSUS
MÄÄRUS

Toote turule laskmise kitsendustest Euroopa Komisjoni teavitamise kord

Määrus kehtestatakse toote nõutele vastavuse seaduse § 57 lõike 4 alusel.

§ 1. Määruse reguleerimisala ja kohaldamisala

(1) Määrusega kehtestatakse ohtlikest toodetest Euroopa Komisjoni teavitamise kord Euroopa Liidu kiirhoiatussüsteemis „Safety Gate“ ja määratakse riiklik kontaktpunkt, mis vastutab teadete täielikkuse kontrollimise ja nende Euroopa Komisjonile valideerimiseks esitamise eest ning komisjoniga suhtlemise eest.

(2) Käesolevat teavitamise korda ei kohaldata, kui teavitamise protseduur on ette nähtud teises õigusaktis.

§ 2. Teabe edastamine

(1) Riiklik kontaktpunkt on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2023/988, milles käsitletakse üldist tooteohutust ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1025/2012 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2020/1828 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/95/EÜ ja nõukogu direktiiv 87/357/EMÜ (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L135, 23.05.2023, lk 1–50), artikli 25 lõike 2 kohaselt Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

(2) Teised õigusaktides ja turujärelevalveasutuste põhimäärustes sätestatud korras turujärelevalvet teostavad ametid ja inspektsioonid on kohustatud regulaarselt vahetama omavahel teavet turujärelevalve käigus nende tuvastatud ohtlike toodete kohta. Nimetatud teave tuleb viivitamata edastada ka Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile.

(3) Teabe edastamisel Euroopa Komisjonile tuleb lähtuda Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2023/988 artiklites 25 ja 26 sätestatud nõuetest.

§ 3. Toote põhjustatava tõsise ohu tõttu soovituslike, kokkuleppeliste või kohustuslike meetmete rakendamise teavitamine infosüsteemi „Safety Gate“ kaudu

(1) Kui turujärelevalveasutus rakendab või kavatseb rakendada ettevõtjate suhtes toote põhjustatava tõsise ohu tõttu soovituslikke, kokkuleppelisi või kohustuslikke meetmeid, millega nähakse ette eritingimusi sellise toote võimaliku turule laskmise või kasutamise korral, teavitab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet igast sellisest juhust viivitamata, hiljemalt neljandal päeval pärast meetmete rakendamist infosüsteemi „Safety Gate“ kaudu. Viivitamata tuleb teavitada ka rakendatud meetmete muutmise või kehtetuks tunnistamisest.

(2) Sõltumata asjaolust, kas lõikes 1 sätestatud kohaldatakse, võivad turujärelevalveasutused enne selliste meetmete rakendamist edastada Euroopa Komisjonile Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kaudu kogu nende käsutuses oleva teabe tõsise ohu olemasolu kohta.

(3) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet esitab Euroopa Komisjonile toote kohta vähemalt järgmise teabe:

- 1) toote identifitseerimiseks vajalik teave;
- 2) tootega seotud ohu kirjeldus, kaasa arvatud nende katsetuste ja analüüside tulemused, mis on olulised tootega seotud ohu hindamisel;
- 3) teave rakendatud või rakendatavate meetmete olemuse ja kestuse kohta;
- 4) teave toote levitajate turustusahela kohta, kui selline teave on olemas.

(4) Kui Euroopa Komisjoni on toote põhjustatavast võimalikust tõsisest ohust teavitatud lõike 2 kohaselt enne meetmete rakendamist, tuleb Euroopa Komisjonile esialgsest teavitamisest arvates 45 päeva jooksul teatada, kas edastatud teave kinnitatakse esitatud kujul või seda täiendatakse.

§ 5. Teavitamise korraldamiseks teabe kogumine

(1) Pärast ohtu kujutava toote tuvastamist võtab turujärelevalveasutus viivitamata ühendust asjaomase toote tootja, importija või levitajaga, et saada temalt selgitusi ja teavet toote kohta. Turujärelevalveasutus hangib viivitamata võimalikult palju teavet toote ja sellega seotud ohu kohta.

(2) Oma pädevuse piires tegutsevad turujärelevalveasutused edastavad viivitamata ja igal juhul mitte hiljem kui [teisel] tööpäeval pärast meetme rakendamist Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile tuvastatud ohtliku toote ja sellega seotud ohu kohta kogutud teabe, teatades ühtlasi, milliseid meetmeid on toote suhtes rakendatud või kavatsetakse rakendada, või tehes ettepanekuid vajalike meetmete rakendamiseks.

§ 6. Euroopa Komisjonilt teabe vastuvõtmine

(1) Kui Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet saab Euroopa Komisjonilt teavet teises riigis turujärelevalve käigus tuvastatud ohtliku toote kohta, samuti tõsist ohtu tekitava toote kohta, mida imporditakse Euroopa Liitu või Euroopa Majanduspiirkonda või mida eksporditakse neist, kontrollib Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet Euroopa Komisjonilt saadud teabes kirjeldatud toote võimalikku turustamist Eesti territooriumil või edastab selle teabe kontrollimiseks asjaomasele turujärelevalveasutusele ning vajaduse korral teavitab avalikkust.

(2) Euroopa Komisjonilt saadud teabe alusel Eesti territooriumil tuvastatud ohtliku toote suhtes rakendab turujärelevalveasutus meetmeid toote nõuetele vastavuse seaduse § 56 lõike 2 kohaselt.

(3) Lõikes 1 nimetatud teabe saamise korral Euroopa Komisjonilt tuleb Euroopa Komisjonile teatada:

- 1) kas toodet on turustatud Eesti territooriumil;
- 2) milliseid meetmeid võib Eesti turujärelevalveasutus asjaomase toote suhtes rakendada, nimetades põhjused, sealhulgas kõik teistsugused riskihinnangud või muud asjaolud, mis õigustavad sellist otsust, eriti meetmete rakendamise või järelkontrolli puudumist;
- 3) muu asjakohane lisateave, mille turujärelevalveasutus on nimetatud ohu kohta saanud, sealhulgas kõigi tehtud katsete või analüüside tulemused;
- 4) viivitamata punktis 2 sätestatud meetmete muutmise või kehtetuks tunnistamisest.

§ 7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 13. detsembril 2024. a.